

Checklist:

Is een standaard relevant voor klimaatadaptatie?

De effecten van klimaatverandering kunnen invloed hebben op de onderwerpen die in standaarden worden beschreven, zoals de inrichting van de openbare ruimte en het ontwerp van gebouwen en installaties. Om de samenleving klimaatbestendig te maken is het belangrijk om te bekijken of standaarden hier voldoende rekening mee houden. Dit memo geeft enkele vragen om te beoordelen of een standaard relevant is voor klimaatadaptatie.

Het klimaat verandert grofweg op twee manieren. Ten eerste zullen er meer extreme weersomstandigheden plaatsvinden, zoals hittegolven, extreme neerslag en langdurige droogte. Ten tweede zullen de gemiddelden verschuiven, zoals het grondwaterpeil en de zeespiegel. Beide effecten kunnen van belang zijn voor de standaard.

De vragen uit deze OSKA-checklist zijn gebaseerd op een drietal normdocumenten die internationaal zijn opgesteld en de OSKA uitgevoerde verkenning “afvoer en berging hemelwater” (zie de biografie). Dit document is niet bedoeld als harde eis of volledige lijst – het biedt enkel handvatten.

Toetsingscriteria:

1. Wordt het onderwerp van de standaard beïnvloed door het klimaat?

Zijn aspecten van het weer of het klimaat direct of indirect van invloed op het onderwerp van de standaard? Als het antwoord op deze vraag negatief is, is klimaatadaptatie niet aan de orde. Het is dan niet nodig de volgende vragen te beantwoorden.

2. Sluiten de uitgangspunten voor het omgaan met klimaatverandering aan bij actuele inzichten?

Met veranderende kennis over klimaatverandering, ontstaan er ook nieuwe inzichten over hoe met deze veranderingen omgegaan kan worden. Zo is de inzet tegenwoordig niet meer om water zo snel mogelijk af te voeren, maar om het op te vangen en te bergen. Bij het doorlichten van normen op klimaatadaptiviteit is het daarom goed om de standaard te toetsen op dergelijke actuele inzichten. Een handzame hulpmiddel hiervoor is de Adaptatietool uit de [Nationale Adaptatiestrategie \(NAS\)](#). Een ander belangrijk kader is het [Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie](#). Voorbeelden van dergelijke inzichten zijn:

- De voorkeursvolgorde regionaal waterbeheer (zie [Deltabeslissing zoetwater](#));
- De ladder van koeling ([OSKA Intentieverklaring klimaatverandering en koeling gebouwen](#)).

Standaarden die betrekking hebben op vitale infrastructuur (denk bijv. netwerken voor telecommunicatie, energie en verkeer en ziekenhuizen) hebben een bijzondere positie, en verdienen extra prioriteit.

3. Verwijst de standaard naar actuele klimaatgegevens?

In standaarden wordt nog vaak naar historische klimaatgegevens verwezen. Deze zijn door klimaatverandering achterhaald. Het is daarom belangrijk om standaarden regelmatig te updaten, zodat de gebruikte klimaatgegevens actueel zijn. In de OSKA-verkenning over hemelwater worden drie manieren uitgelegd waarop klimaatgegevens van invloed kunnen zijn op standaarden. Het is goed om al deze manieren in het oog te houden tijdens het doorlichten van standaarden. Deze manieren zijn:

- a) Klimaat is impliciet in de norm opgenomen. Hierbij is uit de tekst van de norm en de toelichting niet duidelijk op welk inzicht ten aanzien van klimaat de standaard gebaseerd is;
- b) Klimaatgegevens zijn opgenomen als een factor die ingevoerd moet worden bij het hanteren van de standaard;
- c) In de norm wordt expliciet verwezen naar de klimaataspecten waarop deze gebaseerd zijn.

4. Sluiten standaarden onderling op elkaar aan?

In veel gevallen staan standaarden niet op zichzelf, maar zijn ze onderdeel van een groter systeem van standaarden. Daarom is het goed om altijd te bekijken welke aanpalende standaarden hierop van invloed zijn of er door worden beïnvloed.

Bronnen

ISO 14090. *Adaptation to climate change – Principles, requirements and guidelines*
CEN-CENELEC GUIDE 32:2016. *Guide for addressing climate change adaptation in standards.*
ftp://ftp.cencenelec.eu/EN/EuropeanStandardization/Guides/32_CENCLCGuide32.pdf

ISO GUIDE 84:2020. *Guidelines for addressing climate change in standards.*
<https://www.iso.org/standard/72496.html>

TAILORED GUIDANCE FOR STANDARDIZATION TECHNICAL COMMITTEES: How To Include Climate Change Adaptation in European Infrastructure Standards.
https://www.nen.nl/media/wysiwyg/N125_Tailored_guidance_for_CCA_consideration_in_EU_standardization_-_Draft_9.pdf

OSKA-verkenning: Opvang en afvoer hemelwater.
https://ruimtelijkeadaptatie.nl/publish/pages/180269/verkenning_afvoer_hemelwater_oska_final_nette_versie_1.pdf